

Leerkrachthandleiding

E5 - start

Fictie/informatief

Les 1 - 15 : 'Sofie en de pinguïns'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Sofie en de pinguïns'	4
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	5
Les 1	8
Les 2	11
Les 3	16
Les 4	18
Les 5	22
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	25
Les 6	26
Les 7	30
Les 8	32
Les 9	34
Les 10	38
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15.....	40
Les 11	42
Les 12	44
Les 13	46
Les 14	48
Les 15	52
Antwoorden kopieerbladen	55
Antwoorden toetsen	57
Kopieerbladen	61

Overzicht 'Sofie en de pinguïns'

Les	1-5	6-10	11-15
Bladzijde	2 t/m 31	33 t/m 70	71 t/m 107
Woorden van de week	inmiddels het plafond ondersteboven de hersenschudding de breuk de paracetamol de strook de spray de kandidaat de ademhaling de tijd rekken de crimineel	de eigenschap de beweging de anti-slip laag het toeval de videotheek de Zuidpool de optocht tegenhouden de hersens het speculaas indrukwekkend de ober	het bedrijf de bank beroven de reclame schilderen de collega de richel wiebelen de composthoop het zendertje het gips de sticker
Begrijpend Lezen	- Bepalen van een thema van een tekst en eigen kennis hierover activeren (voorspellen). - Uitleggen waarom bepaalde sleutelwoorden wel of niet belangrijk zijn voor het verhaal (samenvatten → verhaalkaart).	- Informatie afleiden uit de tekst (vraag & antwoord).	- Voorspellen van volgende informatie n.a.v. aanwijzingen in de tekst (voorspellen).
Facultatief: Technisch lezen op woordniveau	Woordcategorie: samenstellingen met een klinkerreeks	Woordcategorie: ge-woorden gevolgd door een klinker	Woordcategorie: be-woorden gevolgd door een klinker
Toetsopdrachten*	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag
Schrijfp opdrachten**	Refrein liedje schrijven met eindrijm.	Informatiekaartje maken met feiten over pinguïns.	Opzet maken voor een spreekbeurt.

*Toets: Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

**Schrijfp opdrachten: Er kan voor gekozen worden om een schrijfp opdracht uit te spreiden over twee weken. Maak in dat geval een keuze uit de bovenstaande opdrachten.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Sofie en de pinguïns' - Edward van de Vendel

Sofie houdt van pinguïns. Niet een klein beetje, maar heeeeeeeeeeeeeeeeeel erg veeeeeeeeeeeeeeeeel! Van hoe ze lopen, hoe ze kijken, hoe ze piepen... Sofie breekt haar arm. Net als haar vader en moeder allebei in het buitenland zijn. Maar Donny, de oppas, is er wel. Samen met hem en haar drukke vrienden Billie en Timmie beleeft Sofie een spannend én grappig pinguïn-avontuur!

De lesdoelen van les 1-5:

'Sofie en de pinguïns' - Edward van de Vendel bladzijde 2 t/m 31	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier in het lezen van het verhaal. - De leerlingen kunnen het verhaal in grote lijnen weergeven. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel en plaatjes. - De leerlingen kunnen een stuk tekst samenvatten door de belangrijkste sleutelwoorden/zinnen uit het verhaal benoemen. - De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een refrein van een liedje schrijven met eindrijm.
Woordcategorie: (facultatief)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen samengestelde woorden met een klinkerreeks correct en vloeiend lezen.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1 - 5):

- Stel teams samen en bepaal de matjes.
- Leg de teambakken klaar met boeken, werkschriften, spiekbrieven, ABCD blad met wasknijper per leerling, voldoende kopieën van teamwoordbonnen en een kopie van de teamlijst.*
- Hang de woordmuur op.
- Zet het digibordschema 'Sofie en de pinguïns'* klaar (les 1 - 5).
- Leg A3 posters en tekenmateriaal klaar (les 1).
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar ('woordwebben', les 3).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 4).
- Leg het kopieerblad schrijfofdracht* klaar ('liedje', les 5).

Facultatief:

- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 4).
- Leg het kopieerblad 'vloeiend lezen'* klaar (les 4).
- Leg de logboekjes klaar (les 4).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	inmiddels	7	<i>In die tijd, ondertussen.</i>
1.	het plafond	8	<i>Bovenkant van een kamer.</i>
1.	ondersteboven	9	<i>De bovenkant onder.</i>
1.	de hersenschudding	9	<i>Ziekte die je kunt krijgen als je een harde klap op je hoofd hebt gehad.</i>
2.	de breuk	14	<i>Een plaats waar een bot gebroken is.</i>
2.	de paracetamol	15	<i>Een pilletje tegen de pijn.</i>
2.	de strook	15	<i>Een smal stuk van iets, bijvoorbeeld een stof.</i>
2	de spray	15	<i>Spuitsloei stof.</i>
3.	de kandidaat	16	<i>Iemand die een baan wil krijgen.</i>
3.	de ademhaling	18	<i>Het naar binnen zuigen en uitblazen van lucht.</i>
3.	de tijd rekken	19	<i>Iets (langzaam) doen om het uit te stellen.</i>
3.	de crimineel	20	<i>Iemand die een misdaad begaat.</i>

Les 1

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen op basis van de kaft voorspellen waar het boek over zal gaan.
- Materialen:**
- 'Sofie en de pinguïns', blz. 2 t/m 9
  - werkschrift, les 1
  - woordmuur
  - Groepsvormingsactiviteit nr. 13 'Twee waarheden en een leugen'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- tip** Voordat u begint met de introductie van het nieuwe boek, blik dan eerst terug op het voorgaande boek.
- 1. Uitleg.** "Vandaag beginnen we in nieuwe teams. We gaan een naam bedenken voor elk team. Als we dat hebben gedaan bedenken we een goed samenwerkdoel, schrijven we de woorden van de week over en daarna lezen we in een nieuw boek, het boek 'Sofie en de pinguïns', geschreven door Edward van de Vendel. Jullie kennen elkaar misschien al best goed, maar ken je elkaar ook goed genoeg? We gaan eerst een spel spelen en voor dat spel moet je elkaar heel goed kennen." **Speel Groepsvormingsactiviteit nummer 13 ('Twee waarheden en een leugen').**

TEAMNAAM EN TEAMLIJST

- Zie Groepsvormingsactiviteiten, nr. 18: 'In de cirkel'*
- 1. Uitleg.** "Overleg in je team wat je hebt gedaan in de afgelopen tijd. Misschien heb je een bijzonder plekje bezocht of iets heel leuks gedaan in de vakantie. Schrijf of teken dat in jouw hoekje van de poster. Kijk of er ook iets is wat je allemaal gedaan hebt, misschien heb je allemaal wel een keer een ijsje gegeten of zijn jullie allemaal naar het pretpark geweest. Dat kun je dan gebruiken voor je teamnaam (en je teamyell). Als mijn teamleden en ik allemaal naar de dierentuin zijn geweest kunnen wij ons team bijvoorbeeld 'het apenstrekenteam' of 'het luie leeuwenteam' noemen. Voordat we gaan overleggen, gaan we eerst even afspreken hoe we dat gaan doen. Wie weet nog met welke stem je gaat overleggen?" **DDU. Geef kort tijd om na te denken te overleggen met maatje en geef dan een beurt.** "Je overlegt met je overlegstem of fluisterstem. Een overlegstem is een zachte stem, je maatje en je team kunnen je stem dan horen, maar de rest van de klas niet. Ga nu in je team overleggen wat je hebt gedaan in de vakantie. We spreken af dat we om de beurt praten en zorg dat iedereen aan de beurt komt. Als iedereen de beurt heeft gehad ga je nadenken over wat jullie allemaal hetzelfde hebben en dan schrijf je dat in de middelste cirkel. Als er iets is wat jij alleen gedaan hebt en je teamleden niet dan schrijf je dat in je eigen cirkel. Voor het bedenken van jullie teamnaam en yell kijk je goed naar wat in de middelste cirkel staat." **Geef tijd voor overleg in het team.**
- tijd** 10 minuten
- tip** *Kijk of de opdracht goed begrepen wordt en stuur bij als dat nodig is.*
- Geef van elk team een leerling de beurt om de naam te zeggen en hoe ze daarop gekomen zijn, waardeer de originaliteit en of het een echte teamnaam is.**
- 2. Schrijver van de dag/week.** "Overleg wie van jullie de schrijver van de dag/week wordt. Die schrijft de naam op de A3 poster. Als jullie deze week nog meer bedenken wat je samen hebt, dan mag je dat erbij schrijven en tekenen."
- Laat de schrijver de naam op de poster schrijven en hang de posters op in het lokaal.**
- 3. Teamlijst.** "In jullie teambakje ligt een teamlijst. Hierop noteert de schrijver van de dag/week de punten die het team verdient als er goed samengewerkt wordt. Elk team krijgt van mij 10 punten voor 'Maak de opdracht af' omdat het elk team gelukt is een echte teamnaam te
- ///

bedenken. Aan het einde van de les mag ieder team de punten optellen en op vrijdag gaan we kijken welk team het team van de week is geworden.”

SAMENWERKVAARDIGHEID

- tip** “Vandaag bepalen we aan welke samenwerkvaardigheid we gaan werken. Misschien is er nog een vaardigheid waarvan we vinden dat we daar nog wat meer mee moeten oefenen. Bespreek in je team welke vaardigheid dat kan zijn.”
- tip** *Lees eventueel de samenwerkvaardigheden nog een keer voor.*
- tip** **Geef tijd voor de opdracht en laat elk team zijn keuze vertellen. Kies voor de vaardigheid die het vaakst genoemd wordt en zeg dat de andere samenwerkvaardigheden zeker nog een keer aan bod komen. Kies een Brain Game die van toepassing is.**
- tijd** 5 minuten
- ///** **Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het spel zijn best doet om de samenwerkvaardigheid te oefenen. Vier het goede resultaat eventueel ook met een yell.**

VOORSPELLEN: NIEUW BOEK

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kaft en het doorbladeren van het boek voorspellen waar het boek over zal gaan.

- DDU** **1. Uitleg.** “Vandaag gaan we beginnen aan een nieuw boek ‘Sofie en de pinguïns’, geschreven door Edward van de Vendel. Bekijk de voor- en achterkant van het boek eens. Wat is dit voor soort boek?” **DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een paar leerlingen de beurt.** “Dit is een boek met een verhaal, maar het is ook een informatief boek. Er staan feiten in over pinguïns. De schrijver van het boek wil dat mensen leren over pinguïns, maar hij wil ook een verhaal vertellen voor het plezier van de lezer. Misschien denkt hij dat we het anders een beetje saai gaan vinden. Blader door het boek en kijk of je kunt vinden op welke manier de schrijver de feiten in dit boek gezet heeft.”
- tijd** **2. Opdracht. Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.**
- GH** 5 minuten
- 3. Uitwisselen met de groep. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.**
- “De schrijver laat steeds een gekleurd vakje in het boek terugkomen met hierin informatie over pinguïns. Daarboven staat steeds: dit is echt waar. Als je die vakjes gaat lezen dan weet je dus dat je nieuwe dingen kunt leren over pinguïns.”
- ///** **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- GH** **1. Lees alle woorden van de week voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
- ///** **2. Bespreek het invullen van een betekenisvolle zin.** “Vanaf vandaag gaan jullie in de woordenlijst een betekenisvolle zin met het woord maken. In een betekenisvolle zin verwerk je de betekenis van het woord. Bedenk of in de volgende zin de betekenis van het woord ‘inmiddels’ is verwerkt: ‘Inmiddels zijn er veel woorden bijgekomen.’ Denk zelf even na en overleg met je team of jullie vinden of in deze zin de betekenis goed naar voren komt en waarom je dat vindt. Als jullie het een betekenisvolle zin vindt, houdt een teamlid het groene kaartje omhoog, vind je dat niet dan houd je het blauwe kaartje omhoog.” **Geef tijd voor overleg en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt.**
- “Het is wel een goede zin, maar de zin vertelt niks over de betekenis. Ik moet dus een andere zin bedenken die ook iets vertelt over wat het woord betekent. Bijvoorbeeld: ‘Dit boek is sinds vorige week te koop en inmiddels zijn er meer dan 50.000 exemplaren verkocht.’ Door deze zin begrijpen we wat ‘inmiddels’ betekent en dan is de zin een echte betekenisvolle zin. Het tweede woord van deze week is ‘het plafond’. Als ik naar het woord kijk dan weet ik niet wat het woord betekent. Ik heb het woord al wel een keer eerder ergens gehoord.

GH →	Denk zelf even na en overleg daarna met je maatje/team hoe je uit kunt leggen wat 'het plafond' betekent." Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij dit woord en deze 'hint' wordt genoteerd achter de woorden op de woordmuur. "Wie kan van het woord 'het plafond' een betekenisvolle zin maken?" Geef tijd voor overleg en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt.
GH ///	"Als je alle woorden van deze week hebt opgeschreven probeer je bij elk woord een betekenisvolle zin te bedenken. Als jullie straks met alle opdrachten klaar zijn kiezen jullie de mooiste betekenisvolle zin met een woord van de week. Deze zet je op een woordbon en die mag in de schatkist."
tip	<i>Doe de denkstappen even kort voor bij leerlingen die geen betekenisvolle zin kunnen maken.</i> 3. De leerlingen schrijven de woorden van deze week, de bladzijdenummers en een betekenisvolle zin in het werkschrift. Dit hoeft niet af. De rest van de week wordt dit ingezet als klaaropdracht.
tijd klaar	<u>20 minuten</u> klaaropdracht les 1

VOORLEZEN

Doel: De leerlingen worden gestimuleerd in hun fantasie- en beeldingsvermogen en de leesmotivatie wordt vergroot.

tip	<i>Tijdens het voorlezen kan ervoor gekozen worden om de leerlingen de teamposters af te laten maken.</i> 1. Voorlezen. Lees bladzijde 2 t/m 9 voor.
tip	<i>Model tussendoor het verhelderen van moeilijke woorden (bijv. 'reclame' - blz. 2, 'verreikers' - blz. 2, 'glijertje' - blz. 7, 'ondersteboven' - blz. 9).</i>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

DDU	1. Voorspelling. "Aan het begin van de les heb je een voorspelling gedaan over de soort tekst en over het thema. Nu heb je al een stuk gelezen over Sofie en haar val van de trap. Ze heeft veel pijn aan haar arm. Wat zullen Sofie en Donny nu gaan doen?" DDU. Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt. "In de volgende les lezen we of jullie gelijk gaan krijgen."
GH ///	2. Woorden van de week. "We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de eerste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)." Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.
facultatief	Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).
terugblik	- samenwerkvaardigheid - woorden van de week - voorspellen

- voorlezen
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

vooruitblik

- woorden van de week
- lezen en samenvatten

Les 2

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.
- Materialen:** - 'Sofie en de pinguïns', blz. 10 t/m 16 (t/m 'Voor de derde keer.')
- werkschrift, les 2
- spiekbrief 'samenvatten'
- per team een kopie van de verhaalkaart

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik** - samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen
- voorlezen
- vooruitblik** - woorden van de week
- lezen en samenvatten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de woorden 5 t/m 8 weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH
→
///

- 1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
- 2. Woorden van de week.** "Elke dag helpen we elkaar om woorden te verhelderen. Vandaag gaan we kijken naar de woorden 5 t/m 8. Deze woorden staan in de tekst van vandaag. Wat weten we al van de woorden? Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Bespreek (één van) de woorden 5 t/m 8 en denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over (één van) de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer een goede samenwerking met punten.**
"We weten nu al meer over de vier woorden van vandaag. Deze woorden komen in de tekst voor die we straks gaan lezen. De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."
- 3. Modeling. Als meerdere leerlingen de vraag naar betekenis niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.**
- 4. Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

- 1. Uitleg.** "Vandaag gaan we een deel van de tekst samenvatten. Met samenvatten gaan we op zoek naar de belangrijkste woorden en zinnen uit de tekst. Zo kun je een tekst goed navertellen. Een stuk tekst samenvatten is best lastig. Daarom gebruiken we een hulpmiddel. Bij het samenvatten van een verhaal kunnen we een verhaalkaart gebruiken. Kijk maar eens naar het bord." **Laat de verhaalkaart van E5/M6 zien op het digibord (website Success for All/ algemene materialen E5).**
"Deze verhaalkaart ziet er anders uit dan dat jullie gewend zijn. In dit schema staat 'personen' in plaats van 'wie'. We gaan opzoeken 'waar' de personen uit het verhaal zijn, en ook 'wanneer' iets gebeurt. Het onderdeel 'wat' is nu uitgesplitst naar drie belangrijke

	<p>‘gebeurtenissen’ in het verhaal. Hoe meer je van deze onderdelen kunt invullen, hoe beter je weet waar het verhaal over gaat. Straks ga je de tekst samenvatten door de overige onderdelen van de verhaalkaart in te vullen.”</p>
tip	<p><i>Verdeel de onderdelen als de groep nog niet toe is aan het invullen van de volledige verhaalkaart en doe hardop denkend voor. Zie ook de Gebruikswijzer.</i></p> <p>2. Modeling. “Straks ga je zelf op zoek naar de aanwijzingen voor de verhaalkaart door tijdens het lezen op memo’s te plakken. Ik doe voor hoe je dit het beste kunt aanpakken.”</p> <p>Bekijk <u>bladzijde 10 t/m 16</u> en denk hardop. “Op <u>bladzijde 10</u> zie ik een illustratie van een Sofie achterop bij de brommer van Donny. Dat moet een belangrijk onderwerp zijn in de tekst, anders maakt de illustrator hier vast geen tekening bij.”</p> <p>Lees <u>bladzijde 10 en 11 t/m ‘... door de straat.’ voor.</u> “Ik plak een memo bij de illustratie van de brommer en bij de titel van het hoofdstuk: ‘Een beer op een brommer, want als er in de titel ook brommer staat; is dit vast een belangrijke gebeurtenis voor het verhaal! Zonder deze gebeurtenis zou het verhaal niet meer kloppen. Bij de eerste gebeurtenis zou ik in de verhaalkaart kunnen schrijven: ‘Sofie gaat bij Donny achterop de brommer richting het ziekenhuis.’ Onderaan <u>bladzijde 11</u> en op <u>bladzijde 15</u> lees ik nog twee gebeurtenissen die onmisbaar zijn voor het verhaal. Straks vergelijk je de memo’s met je maatje en samen met het team bedenk je een compleet antwoord bij het onderdeel van de verhaalkaart.”</p>
NB	<p><i>Het kan voorkomen dat de tekst op sommige onderdelen geen antwoord biedt.</i></p> <p><i>Geef aan -nadat de kinderen tot deze conclusie zijn gekomen- dat ze zelf een passend antwoord mogen verzinnen.</i></p>
tijd	3. Zelfstandig lezen: <u>bladzijde 10 t/m 16</u> (t/m ‘Voor de derde keer.’) en memo’s plakken.
klaar	<u>15 minuten</u>
tijd	woordenlijst aanvullen, klaaropdracht les 2
klaar	4. Maatjeswerk: memo’s vergelijken en bespreken.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	duolezen: <u>bladzijde 10 t/m 14</u>
GH	5. Teamwerk: aanwijzingen bespreken en verhaalkaart invullen.
GH	6. Groep. Wissel de aanwijzingen uit en bespreek met de groep. Schrijf de antwoorden kort op in de verhaalkaart op het digibord en vat het geheel samen.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
AFRONDING	
Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.	
	<p>1. Woorden van de week. “We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de middelste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de dag. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”</p>
GH	Geef elk team een woord van de dag (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.
///	Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.
facultatief	Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en samenvatten

- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

vooruitblik

- woorden van de week (kopieerblad 'woordwebben')
- lezen en samenvatten

Les 3

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.
- Materialen:**
- 'Sofie en de pinguïns', blz. 16 t/m 22 (t/m: 'maar door ... door.')
  - werkschrift, les 3
  - per team een kopie van de verhaalkaart
  - verhaalkaart vanaf M5 (website)
  - spiekbrieven 'samenvatten'
  - kopieerblad 'woordwebben', les 3

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik** - woorden van de week
- lezen en samenvatten
- vooruitblik** - woorden van de week (kopieerblad 'woordwebben')
- lezen en samenvatten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- GH**
- ///
1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en lees ze daarna nog eens in koor.
  2. **Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer samenwerking met punten.**
  3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.
  4. **Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

- tip** *Bepaal zelf of alle onderdelen in één keer worden ingezet. Verdeel de onderdelen als de groep nog niet toe is aan het invullen van de volledige verhaalkaart en doe hardop denkend voor. Zie ook de Gebruikswijzer.*
- 1. Uitleg.** "Vandaag gaan we weer een deel van de tekst samenvatten. Met samenvatten gaan we op zoek naar de belangrijkste woorden en zinnen uit de tekst. Zo kun je een tekst goed navertellen. Een stuk tekst samenvatten is best lastig, daarom gebruiken we een verhaalkaart als hulpmiddel."
- Laat de verhaalkaart van E5/M6 zien op het digibord (website Success for All/ algemene materialen E5).** "Strak ga je de tekst samenvatten met behulp van de verhaalkaart. Hoe weet je ook al weer wanneer iets een belangrijke gebeurtenis is?" **DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.** "In de vorige les hebben we geoefend met het vinden van belangrijke gebeurtenissen. Toen hebben we gezien dat een illustratie een aanwijzing kan zijn voor een belangrijke gebeurtenis. Vandaag gaan we kijken naar een andere manier om erachter te komen wat een belangrijke gebeurtenis
- DDU**

is. Je weet dat het gaat om een belangrijke gebeurtenis is als de schrijver een langer stuk over een onderwerp schrijft.”

2. Modeling. “Ik ga een aantal bladzijden voorlezen.” **Lees bladzijde 16 t/m 19 voor.** “Ik lees dat er vier kandidaten worden beschreven die reageren op de gebroken arm van Sofie. Maar elk van die stukjes tekst zijn eigenlijk maar heel kort. Maar al die stukjes samen zijn wel vier bladzijden! In de eerste regels van het hoofdstuk wordt eigenlijk al een samenvatting van die gebeurtenis genoemd. Ik plak een memo bij: ‘wil iedereen de schuld hebben’ en bij ‘wedstrijdje’. Je gaat verder lezen tot en met bladzijde 22 tot en met: ‘maar door ... door.’ Plak memo’s op aanwijzingen die passen bij de verschillende onderdelen van de verhaalkaart. Hierna vergelijk je de memo’s met je maatje en samen met het team bedenk je een compleet antwoord bij het onderdeel van de verhaalkaart.”

tip *Verdeel de onderdelen als de groep nog niet toe is aan het invullen van de volledige verhaalkaart en doe hardop denkend voor. Zie ook de Gebruikswijzer.*

2. Zelfstandig lezen: bladzijde 16 t/m 22 en memo’s plakken.

tijd 15 minuten

klaar woordenlijst aanvullen, klaaropdracht les 3

3. Maatjeswerk: memo’s vergelijken en bespreken.

tijd 10 minuten

klaar duolezen: bladzijde 16 t/m 19

4. Teamwerk: aanwijzingen bespreken en verhaalkaart invullen.

GH **5. Groep. Wissel de aanwijzingen uit en bespreek met de groep. Schrijf de antwoorden kort op in de verhaalkaart op het digibord en vat het geheel samen.**

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.

1. Woorden van de week. “Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met woordwebben.”

Geef tijd voor het maken van het werkblad.

facultatief “Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” **Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het woordweb.**

Laat de leerlingen per web steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen. Geef punten.

///

facultatief **Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).**

terugblik

- woorden van de week
- lezen en samenvatten
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

vooruitblik

- toets
- voorbereiding schrijfofdracht

facultatief

- boekenclub: “Wie gaat er lezen?”
- logboekje: “De volgende keer meenemen naar school!”
- woordrijtjes

Les 4

Samenwerk vaardigheid:	- Door de teams te bepalen.	
Lesdoel:	- De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.	
Materialen:	<ul style="list-style-type: none"> - 'Sofie en de pinguïns', blz. 22 t/m 24 - toetsboekje, toets week 1 - ABCD blad met wasknijper per leerling 	Facultatief: <ul style="list-style-type: none"> - Tips en Tops - logboekje - werkschrift les 4 - kopieerblad 'vloeiend lezen' - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week (kopieerblad 'woordwebben') - lezen en samenvatten
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - toets - voorbereiding schrijfpodracht - logboekjes & boekenclub (facultatief) - woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

	1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.
tijd	<u>5 minuten</u>

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

	1. Zet de leerlingen in toetsopstelling. 2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag. 3. Zelfstandig lezen: blz. 22 t/m 24 en de vragen maken.
tijd	<u>30 minuten</u>
klaar	woordenlijst afmaken, klaaropdrachten afmaken, woordrijtjes oefenen 4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." <i>Oefen dit eventueel. Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.</i>
tijd	<u>10 minuten</u>
→	Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

- 1. Logboekje.** “Vandaag ga je samen met je team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt.”
- tijd** 10 minuten
- tip** *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*
- ///** **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**
- tip** *Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor de volgende keer.*
- 2. Opdracht.** “De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn thuisleesboek gaat voorlezen. We hebben ook afgesproken dat je eerst aan je teamleden gaat vertellen waar je boek overgaat. Dan snappen zij het verhaal dat je straks gaat voorlezen beter. Deze Top staat ook op de nieuwe lijst van Tips en Tops. Dus voordat je leest ga je eerst even kort vertellen waar je boek over gaat en daarna begin je met lezen. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou.”
- tijd** 10 minuten
- 3. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in.** “Vertel nu aan elkaar waarom je een Tip of een Top gegeven hebt en leg goed uit waarom.”
- tijd** 10 minuten
- ///** **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**
- 4. Voorlezen. Wie wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan Tops geven.**

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → SAMENSTELLINGEN MET EEN KLINKERREEKS

Doel: De leerlingen kunnen samengestelde woorden met een klinkerreeks correct en vloeiend lezen.

- 1. Uitleg.** “Elke week lezen we ook woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Vandaag oefenen we met samenstellingen waar meerdere klinkers in het midden zitten. Bijvoorbeeld ‘fotoalbum’. Uit welke woorden bestaat deze samenstelling?” **DDU.** “Inderdaad, de woorden foto en album. Je spreekt deze twee woorden apart uit als je deze samenstelling wilt voorlezen: foto-album. De letters ‘o’ en ‘a’ vormen geen nieuwe klank samen.”
- 2. Lees de woorden van les 4 in het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.**
- 3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.**
- tip** *Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.*
- **Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen (vloeiend lezen).**

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een refrein van een liedje schrijven met eindrijm.

- 1. Uitleg.** “In de volgende les gaan jullie weer werken aan een schrijfopdracht en ik ga vandaag alvast de uitleg hierover geven. Het volgende hoofdstuk heet ‘Het echte liedje’. Op bladzijde 27 van het boek zie je het liedje ‘Papa pinguïn’ uitgeschreven staan.”
- Bekijk eventueel het liedje op YouTube (Duitse of Luxemburgse versie).** “Sofie is hier heel blij mee, want ze vindt pinguïns hele leuke dieren. Wij gaan ook een liedje schrijven, maar dan natuurlijk over onze eigen lievelingsdieren. Ik hou van apen en vooral van orang-oetans. Mijn liedje gaat dan ook over Orang-oetans. Mijn zinnnetjes moeten daar dan op rijmen. Het wordt dan bijvoorbeeld:
- ‘Orang-oetans, Orang-oetans (2 keer).*
Hebben in de jungle heel veel sjans (want dat rijmt op Orang-oetans).
Orang-oetans, Orang-oetans (2 keer).
Vragen de knappe vrouwtjes ten dans.’
- DDU** Wat is jouw lievelingsdier?” **DDU.** Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.

2. Opdracht. “In de volgende les ga je een refrein schrijven voor het liedje van jouw lievelingsdier. Vandaag ga je alvast woorden bedenken die passen bij jouw lievelingsdier. Bij deze woorden ga je ook alvast rijmwoorden bedenken. Als je vandaag alvast nadenkt over jouw liedje, dan kan je de volgende keer meteen beginnen met de opdracht.”

AFRONDING

facultatief	1. Woorden van de week. Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding schrijfofdracht - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
→	facultatief <ul style="list-style-type: none"> - boekenclub: “Wie leest de volgende keer?” Zet de namen op het bord. - logboekjes: “Deze nemen jullie mee naar huis.” - woordrijtjes
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - schrijfofdracht - team van de week
tip	Speel een Brain Game

Les 5

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen een liedje schrijven op rijm.
- Materialen:** - 'Sofie en de pinguïns', blz. 25 t/m 31
- werkschrift, les 5
- kopieerblad schrijfpdracht 'liedje'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik** - toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- logboekje & boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)
- vooruitblik** - woorden van de week
- schrijfpdracht
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

- facultatief** *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*
1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
  2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.
- tijd** 5 minuten
- GH** 3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.
- ///** Geven van een teamantwoord: punten.

SCHRIJFPDRACHT: EEN LIEDJE OP RIJM SCHRIJVEN

Doel: De leerlingen kunnen een liedje schrijven op rijm.

1. **Zelfstandig lezen.** Lees blz. 25 t/m 29 en bekijk samen de fotostrip op blz. 30 en 31.
  2. **Uitleg.** "In de vorige les heb ik instructie gegeven over de schrijfpdracht. Als het goed is heb je nagedacht over je lievelingsdier en heb je hier rijmwoorden bij bedacht. Op de afvinklijst van les 5 in het werkschrift staat weer waar we aan moeten denken. Net zoals bij Papa Pinguïn, zeg je eerst twee keer de naam van je dier en daarna komt er een zelfbedacht zinnetje, daarna weer twee keer de naam en dan het laatste zelfbedacht zinnetje. En dan is het refrein klaar. In het werkschrift staat het voorbeeld dat ik in de vorige les heb voorgelezen."
  3. **Opdracht.** "Bedenk over welk dier jouw refrein gaat, bedenk rijmwoorden en schrijf daarna je refrein op de kladversie in je werkschrift."
- tijd** 10 minuten
- klaar** tekening maken, nog een couplet schrijven
4. **Maatje/netversie.** "Bespreek elkaars kladversie en gebruik hiervoor de afvinklijst in het werkschrift. Schrijf het liedje daarna in het net over op het kopieerblad."
- tijd** 15 minuten
- klaar** tekening erbij maken
5. **Presentatie van de opdracht.** "Een aantal van jullie gaan het refrein presenteren aan de groep. Bedenk hoe je dat gaat doen en zorg ervoor dat je antwoord kan geven op vragen van de groep."
- tijd** 5 minuten

6. Laat een aantal leerlingen de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen en laat de groep Tops geven.

15 minuten

tijd

7. Bespreken. Besteed aandacht aan de opdracht en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je de volgende keer anders/hetzelfde doen?") voor de volgende keer.

tijd

5 minuten

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

tip

Noteer in de scorelijst weektoetsen in welke mate het de leerling gelukt is om de van te voren bedachte elementen te verwerken in het refrein.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

1. **Woorden van de week: schatkist.** "In onze schatkist zitten de woordbonnen met betekenisvolle zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar mooie zinnen laten horen."

///

Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenisvolle zin goed op de woordbon is ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.

2. **Woorden van de week: woordenlijst.** "Vandaag levert iedereen de woordenlijst in. Deze wordt nagekeken en bij de volgende les besproken."

tip

Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de woorden juist gespeld heeft, de juiste bladzijden genoteerd heeft en een goede betekenisvolle zin heeft gemaakt. Gebruik deze informatie om in de volgende lessen de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijk naamwoorden).

3. **Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'.**

"Tel het aantal punten dat je vandaag hebt verdiend en overleg met elkaar waarom ik jullie die punten heb gegeven. Tel vervolgens het totaal aantal punten bij elkaar op."

Wie is het team van de week?

terugblik

- woorden van de week
- samenwerkingvaardigheid
- schrijfopdracht
- team van de week

voorblik

- verder lezen in 'Sofie en de pinguïns'

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

‘Sofie en de pinguïns’ - Edward van de Vendel bladzijde 32 t/m 70	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. raadsels.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. onderzoek- en nadenkvragen.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen informatiekaartje maken met feiten over pinguïns.
Woordcategorie: (facultatief)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen ge- woorden gevolgd door een klinker correct en vloeiend lezen.

Voorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

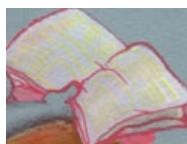
- Leg de teambakjes met de nieuwe teamlijsten* klaar.
- Zet het digibordschema ‘Sofie en de pinguïns’ les 6 - 10* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar (‘raadsels’, les 8).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 9)
- Leg het kopieerblad schrijfo opdracht* klaar (‘informatiekaartjes’, les 10).

Facultatief:

- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 9).
- Print het kopieerblad ‘Vloeiend lezen’* (les 9).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	de eigenschap	36	<i>Iets wat typisch is voor iemand of iets.</i>
6.	de beweging	36	<i>Het veranderen van plaats of houding.</i>
6.	de anti-slip laag	36	<i>Laagje waardoor je niet uitglijdt.</i>
6.	het toeval	38	<i>Iets dat je niet van te voren had verwacht.</i>
7.	de videotheek	40	<i>Een winkel waar je video's en dvd's kunt huren.</i>
7.	de Zuidpool	40	<i>Zuidelijkste plaats op aarde, waar het altijd erg koud is.</i>
7.	de optocht	46	<i>Mensen/dieren die feestelijk achter elkaar lopen.</i>
7	tegenhouden	47	<i>Niet verder laten gaan.</i>
8.	de hersens	48	<i>Je hersenen zitten in je hoofd en zorgen ervoor dat je kunt bewegen, denken en voelen.</i>
8.	het speculaas	50	<i>Een rechthoekig koekje met kruiden.</i>
8.	indrukwekkend	52	<i>Iets groots en bijzonders.</i>
8.	de ober	52	<i>Een bediende in een restaurant.</i>

Les 6

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.
- Materialen:**
- 'Sofie en de pinguïns', blz. 32 t/m 38
  - werkschrift, les 6
  - woordmuur
  - spiekbrieven 'vraag & antwoord'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Vooruitblik. "Vandaag gaan we verder lezen in het boek 'Sofie en de pinguïns' van Edward van de Vendel. Maar eerst kiezen we weer een samenwerkvaardigheid voor deze week. Overleg in je team aan welke vaardigheid jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op je teamlijst. Kijk maar eens op de poster 'Hoe werken we samen'."

Lees eventueel de vaardigheden en het bijbehorende gedrag voor. Geef de leerlingen tijd om te overleggen en antwoord te geven.

"We gaan deze week hier (*noem de samenwerkvaardigheid*) vooral op letten. We gaan vandaag antwoorden proberen te vinden op opzoek- en nadenkvragen. Maar eerst gaan we kijken naar de woorden van de week."

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- 1. Lees alle woorden van de week voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
- 2. De leerlingen schrijven de woorden van de week in het werkschrift in de woordenlijst.**
- tijd** 10 minuten
- klaar** klaaropdracht les 6
- 3. Woorden van de week.** "Bespreek met je team wat je weet van de eerste vier woorden. Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Bespreek (één van) de woorden en denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over (één van) de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer samenwerking met punten.**
- GH** "De rest van de week is jullie opdracht om van elk woord een betekenisvolle zin onder de woorden op te schrijven in het werkschrift. Dit kun je doen als je klaar bent met lezen. In de laatste les van deze week gaan we de woordenlijst inleveren. Zorg ervoor dat iedereen deze lijst af heeft, want jullie kunnen hier punten mee verdienen."
-
- ///**
- 4. Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VRAAG & ANTWOORD

Doel: De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.

1. Uitleg. "In het boek over Sofie staan verhaaltjes, strips, liedjes en grapjes. Op bladzijde 29 staat onderaan 'DIT IS ECHT WAAR'. In deze tekstblokjes staan feiten over pinguïns. Deze blokjes gaan jullie de volgende keer gebruiken bij het beantwoorden van de teamvragen. Op

alle vragen die bij teamoverleg staan kun je de antwoorden in de tekst vinden. Dit noemen we opzoekvragen. Vandaag gaan we oefenen met de opzoekvragen.

Pak je spiekbrieven 'vraag & antwoord'. Ik lees het tekstblokje nog een keer voor en ik wil graag dat jullie in je team een vraag gaan bedenken over het tekstblokje. Zo'n opzoekvraag begint natuurlijk met een opzoekwoord en deze woorden staan op jullie spiekbrieven. Ik wil dat jullie een vraag gaan verzinnen met het opzoekwoord: HOE."

2. Opdracht. Lees het tekstblokje 'Kunnen pinguïns dansen?' voor. Laat de leerlingen nadenken over een goede vraag en dan in overleg met hun maatje een goede vraag formuleren.

tijd
klaar

5 minuten

woordenlijst, klaaropdracht les 6

GH

3. Bespreken. Kies een nummer voor de beurt, laat dat teamlid het antwoord geven en waardeer een echt teamantwoord met punten. Een voorbeeld van een goede vraag is: 'Hoe ziet het Reclame-loopje eruit?' Deze vraag begint met een opzoekwoord en kan beantwoord worden door de tekst goed te lezen. Geef aan dat de leerlingen in de volgende les uitleg krijgen over memo's plakken bij vragen stellen. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

///

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 32 t/m 38 en memo's plakken bij woorden waarvan de leerling de betekenis niet kent.

tijd
klaar

10 minuten

woordenlijst

2. Maatjeswerk. "Nu ga je met je maatje de woorden bespreken die je zelf niet hebt kunnen verhelderen. Geef elkaar een tip en zeg niet voor."

tip

Laat de leerlingen elkaar overhoren als ze snel klaar zijn met het verhelderen.

tijd

5 minuten

klaar

duolezen: bladzijde 35 en 36

tip

Als leerlingen weinig memo's hebben geplakt en snel met de opdrachten klaar zijn, kan de opdracht worden gegeven dat ze elkaar gaan overhoren. De één leest en de ander stelt vragen over de (woorden van de) tekst.

3. Verhelderen team: bladzijde 32 t/m 38. "Overleg met je team of er nog woorden zijn met een memo en probeer deze samen te verhelderen."

tip

Loop tijdens het samenwerken rond en observeer of de maatjes/teams goed overleggen en goed naar elkaar luisteren.

///

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

4. Verhelderen met de groep. "We gaan per bladzijde kijken of er nog woorden niet verhelderd zijn en geven elkaar tips. Ik zie daar een team dat nog een woord heeft met een memo. Vertel om welk woord het gaat." **Laat een leerling het woord vertellen of aanwijzen.** "Wie van een ander team kan dit team een tip geven?" **Geef een leerling de beurt. Spreek op deze manier alle bladzijden door. Leg de woorden uit die nog niet zijn verhelderd.**

///

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Woorden van de week. "We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de eerste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de dag. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."

GH	Geef elk team een woord van de dag (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.
///	Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.
facultatief	Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkvaardigheid - woorden van de week - lezen en vraag & antwoord - lezen en verhelderen - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en vraag & antwoord
tip	Speel een Braingame naar keuze

Les 7

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.
- Materialen:** - 'Sofie en de pinguïns', blz. 39 t/m 50
 - werkschrift, les 7
 - spiekbrieven 'vraag & antwoord'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK/SAMENWERKVAARDIGHEID

- terugblik** - samenwerkvaardigheid
 - woorden van de week
 - lezen en vraag & antwoord
 - lezen en verhelderen
- vooruitblik** - woorden van de week
 - lezen en vraag & antwoord

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH

→
 ///

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. Woorden van de week. "Elke dag helpen we elkaar om woorden te verhelderen. Vandaag gaan we kijken naar de woorden 5 t/m 8. Deze woorden staan in de tekst van vandaag. Wat weten we al van de woorden? Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Bespreek (één van) de woorden 5 t/m 8 en denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over (één van) de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer een goede samenwerking met punten.**

"We weten nu al meer over de vier woorden van vandaag. Deze woorden komen in de tekst voor die we straks gaan lezen. De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

3. Modeling. Als meerdere leerlingen de vraag naar betekenis niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

4. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN VRAAG & ANTWOORD

Doel: De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.

1. Uitleg. "We gaan straks lezen en tijdens het lezen gaan we memo's plakken. Maar het gaat anders dan bij verhelderen en bij samenvatten. We plakken de memo's nu bij de zinnen of woorden die ons kunnen helpen om antwoord te geven op de vragen. De vragen staan in je werkschrift bij les 7. Voordat je gaat lezen in het boek, lees je eerst de vragen goed door. Als je iets leest waarmee je één van de twee vragen kunt beantwoorden dan plak je daar een memo. Dat zijn de sleutelwoorden voor de antwoorden op de vragen."

2. Modeling. "Ik doe het even voor. De eerste vraag is 'Waarom eet oma mee?'. Ik weet dat ik deze vraag in de tekst kan vinden, want de vraag begint met een opzoekwoord. Ik ga lezen."

Lees de eerste alinea. "Ik lees dat oma mee eet, want ze ziet dat er verse bolletjes zijn. Ik plak de memo op 'verse bolletjes', want dat zijn in dit geval de woorden die mij helpen om antwoord

te geven op de vraag. Elke keer als je een woord leest dat jou helpt bij het geven van een antwoord op een vraag, plak je daar een memo. Met je maatje ga je de memo's vergelijken en samen met je team formuleer je een compleet antwoord. Je kan het antwoord opschrijven in je werkschrift. Zo kun je het beter onthouden."

3. Zelfstandig lezen: bladzijde 39 t/m 50 (tot 'Sneeuw in je hoofd').

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst, klaaropdracht les 7

4. Maatjeswerk: memo's vergelijken met maatje. Uitleggen aan elkaar waarom dat een belangrijk woord is en waarom het helpt bij het beantwoorden van de vraag.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst, elkaar overhoren en duolezen: bladzijde 48 en 49

5. Teamwerk: antwoorden bespreken.

6. Groep. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Woorden van de week. "We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de middelste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de dag. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."

GH Geef elk team een woord van de dag (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.

/// Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.

facultatief Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).

terugblik

- woorden van de week
- lezen en vraag & antwoord
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

voorblik

- woorden van de week (kopieerblad 'raadsels')
- lezen en vraag & antwoord

Les 8

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.
- Materialen:**
- 'Sofie en de pinguïns', blz. 50 t/m 57
  - werkschrift, les 8
  - spiekbrief vraag & antwoord
  - kopieerblad 'raadsels'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik** - woorden van de week
- lezen en vraag & antwoord
- vooruitblik** - woorden van de week (kopieerblad 'raadsels')
- lezen en vraag & antwoord

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH

→
///

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en lees ze daarna nog eens in koor.
2. **Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer samenwerking met punten.**
3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.
4. **Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN VRAAG & ANTWOORD

Doel: De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.

1. **Uitleg.** "We gaan straks lezen en tijdens het lezen gaan we memo's plakken. Net zo als in de vorige les plakken we de memo's bij de woorden die ons kunnen helpen bij het antwoord geven op de vragen. De vragen van les 8 staan in je werkschrift. Voordat je gaat lezen in het boek, lees je eerst de vragen goed door. Als je iets leest waarmee je één van de twee vragen kunt beantwoorden, plak je daar een memo. Ook gaan jullie zelf weer een opzoekvraag bedenken bij de tekst."
2. **Modeling.** "Ik doe het even voor. De eerste vraag is 'Hoe weet je dat Sofie zich niet lekker voelt?'. Ik weet dat ik deze vraag in de tekst kan vinden, want de vraag begint met een opzoekwoord. Ik ga lezen." **Lees de eerste twee alinea's van het hoofdstuk 'Sneeuw in je hoofd'.** "Ik lees dat het 'zoem, zoem' en 'gloei, gloei' doet in het hoofd van Sofie en dat ze 'uche, uche' zegt. Ik plak de memo op deze woorden, want dat zijn de woorden die mij helpen om antwoord te geven op de vraag."
3. **Zelfstandig lezen: bladzijde 50 (vanaf 'Sneeuw in je hoofd') t/m 57 (tot 'Sneeuw en storm en koorts').**

**tijd
klaar**

10 minuten
woordenlijst, klaaropdracht les 8

	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken met maatje. Uitleggen aan elkaar waarom dat een belangrijk sleutelwoord is en waarom het helpt bij het beantwoorden van de vraag.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woordenlijst, elkaar overhoren en duolezen: <u>bladzijde 50 t/m 53</u>
	5. Teamwerk: antwoorden bespreken.
GH	6. Groep. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Laat de groep de zelf bedachte opzoekvraag beantwoorden.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. raadsels

	1. Woorden van de week. "Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met raadsels." Geef tijd voor het maken van het werkblad.
facultatief	"Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben." Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het raadsel.
///	Laat de leerlingen per raadsel steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen. Geef punten.
facultatief	Besprek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en vraag & antwoord - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding schrijfpodracht
	facultatief <ul style="list-style-type: none"> - boekenclub: "Wie gaat er lezen?" - logboekje: "De volgende keer meenemen naar school!" - woordrijtjes

Les 9

Samenwerk vaardigheid: - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen:

- 'Sofie en de pinguïns', blz. 57 t/m 61
- toetsboekje, toets week 2
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:

- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift les 9
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week (kopieerblad 'raadsels')

- lezen en vraag & antwoord

vooruitblik - toets

- voorbereiding schrijfpdracht

- logboekjes & boekenclub (facultatief)

- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.

3. Zelfstandig lezen: blz. 57 t/m 61 en de vragen maken.

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." *Oefen dit eventueel.* Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.

tijd 30 minuten

klaar woordenlijst afmaken, klaaropdrachten afmaken, woordrijtjes les 9 alvast oefenen

tijd 10 minuten

→ Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

1. Logboekje. "Vandaag ga je samen met je team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt."

tijd 10 minuten

tip /// tip	<i>Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.</i> Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten. <i>Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor de volgende keer.</i> 2. Opdracht. “De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn thuisleesboek gaat voorlezen. We hebben ook afgesproken dat je eerst aan je teamleden gaat vertellen waar je boek overgaat. Dan snappen zij het verhaal dat je straks gaat voorlezen beter. Deze Top staat ook op de nieuwe lijst van Tips en Tops. Dus voordat je leest ga je eerst even kort vertellen waar je boek over gaat en daarna begin je met lezen. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou.”
tijd	<u>10 minuten</u> 3. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in. “Vertel nu aan elkaar waarom je een Tip of een Top gegeven hebt en leg goed uit waarom.”
tijd ///	<u>10 minuten</u> Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten. 4. Voorlezen. Wie wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan Tops geven.

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → GE- WOORDEN GEVOLGD DOOR EEN KLINKER

Doel: De leerlingen kunnen ge- woorden gevolgd door een klinker correct en vloeiend lezen.

tip	1. Uitleg. “Elke week lezen we ook woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Vandaag oefenen we met ge- woorden gevolgd door een klinker. Bijvoorbeeld het woord ‘geoogst’. Je spreekt eerst ‘ge’- uit en dan ‘oogst’, het wordt dan ‘geoogst’. Dit geldt ook voor het woord ‘geaarsel’. Je spreekt eerst de ‘ge’ uit en dan ‘aarsel’, ‘geaarsel’.” 2. Lees de woorden van les 9 in het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor. 3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.
tip	<i>Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.</i>
→	Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen (vloeiend lezen).

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJF-/TEKENOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen informatiekaartjes maken met hierop informatie over pinguïns.

DDU	1. Uitleg. “In het boek komen we steeds blokjes tegen met ‘DIT IS ECHT WAAR’. In deze blokjes staan feiten over de pinguïns verzameld. Kijk in je boek op <u>bladzijde 64</u> . Welke informatie lees je in deze blokjes?” DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt. “De blokjes gaan over waar je pinguïns kunt zien en wat pinguïns drinken.” 2. Opdracht. “Er staat heel veel tekst in de blokjes, waardoor je eerst flink moet lezen voordat je informatie krijgt over de pinguïns. Het zou veel makkelijker zijn als de informatie op een informatiekaartje zou staan. Met deze kaartjes zie je in één oogopslag de belangrijkste informatie. De volgende keer gaan we van die informatiekaartjes maken voor de blokjes ‘DIT IS ECHT WAAR’. Het informatiekaartje bestaat uit verschillende onderdelen: een titel, een plaatje en twee feitjes. De informatie voor op de kaartjes kun je vinden in deze tekstblokjes. Vandaag kun je alvast twee tekstblokjes uit het boek uitkiezen. In de volgende les ga je hier informatiekaartjes bij maken.”
------------	--

AFRONDING

facultatief	1. Woorden van de week. Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).
terugblik	- toets - voorbereiding schrijf-/tekenopdracht - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
→	facultatief

- boekenclub: "Wie leest de volgende keer?" **Zet de namen op het bord.**

- logboekjes: "Deze nemen jullie mee naar huis."

- woordrijtjes

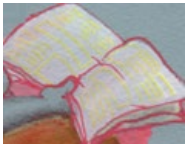
vooruitblik

- schrijf-/tekenopdracht

- team van de week

Speel een Brain Game

Les 10

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen informatiekaartjes maken met hierop informatie over pinguïns.
- Materialen:** - 'Sofie en de pinguïns', blz. 62 t/m 70
 - werkschrift, les 10
 - kopieerblad schrijfo opdracht 'informatiekaartjes'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik** - toets
 - voorbereiding schrijf-/tekenopdracht
 - logboekje & boekenclub (facultatief)
 - woordrijtjes (facultatief)
- vooruitblik** - woorden van de week
 - schrijf-/tekenopdracht
 - team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

- facultatief** *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*
1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
  2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.
- tijd** 5 minuten
- GH** 3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.
- ///** Geven van een teamantwoord: punten.

SCHRIJF-/TEKENOPDRACHT: INFORMATIEKAARTJES MAKEN

Doel: De leerlingen kunnen informatiekaartjes maken met hierop informatie over pinguïns.

1. **Zelfstandig lezen.** Lees blz. 62 t/m 70.
  2. **Uitleg.** "In de vorige les heb ik instructie gegeven over de schrijfo opdracht. Als het goed is heb je uit het boek twee blokjes gekozen van 'DIT IS ECHT WAAR.' Vandaag gaan we hier informatiekaartjes bij maken. Met deze kaartjes zie je in één oogopslag de belangrijkste informatie. Het informatiekaartje bestaat uit verschillende onderdelen: een titel, een plaatje en twee feitjes. Wij gaan vandaag deze kaartjes maken voor de blokjes DIT IS ECHT WAAR. De informatie voor op de kaartjes kun je vinden in deze tekstblokjes."
  3. **Opdracht.** "Bedenk titels, plaatjes en feitjes voor de informatiekaartjes. Schrijf deze op de kladversie van les 10 in het werkschrift."
- tijd klaar** 10 minuten
 plaatje voor de netversie tekenen; extra informatiekaartje maken
4. **Maatje/netversie.** "Bespreek elkaars kladversie en gebruik hiervoor de afvinklijst van les 10 in het werkschrift. Schrijf de informatiekaartjes daarna in het net over."
- tijd** 15 minuten
5. **Presentatie van de opdracht.** "Een aantal van jullie gaan een informatiekaartje presenteren aan de groep. Bedenk hoe je dat gaat doen en zorg ervoor dat je antwoord kan geven op vragen van de groep."
- tijd** 5 minuten

6. Laat een aantal leerlingen de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen en laat de groep Tops geven.

15 minuten

tijd

7. Bespreken. Besteed aandacht aan de opdracht en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je de volgende keer anders/hetzelfde doen?") voor de volgende keer.

tijd

5 minuten

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

tip

Noteer in de scorelijst weektoetsen in welke mate het de leerling gelukt is om de van te voren bedachte elementen te verwerken in de kaartjes.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

1. **Woorden van de week: schatkist.** "In onze schatkist zitten de woordbonnen met betekenisvolle zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar mooie zinnen laten horen."

///

Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenisvolle zin goed op de woordbon is ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.

2. **Woorden van de week: woordenlijst.** "Vandaag levert iedereen de woordenlijst in. Deze wordt nagekeken en bij de volgende les besproken."

tip

Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de woorden juist gespeld heeft, de juiste bladzijden genoteerd heeft en een goede betekenisvolle zin heeft gemaakt. Gebruik deze informatie om in de volgende lessen de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijk naamwoorden).

3. **Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'.**

"Tel het aantal punten dat je vandaag hebt verdiend en overleg met elkaar waarom ik jullie die punten heb gegeven. Tel vervolgens het totaal aantal punten bij elkaar op."

Wie is het team van de week?

terugblik

- woorden van de week
- samenwerkingvaardigheid
- schrijf-/tekenopdracht
- team van de week

voorblik

- verder lezen in 'Sofie en de pinguïns'

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15

De lesdoelen van les 11-15:

‘Sofie en de pinguïns’ - Edward van de Vendel bladzijde 71 t/m 107	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een opzet maken voor het geven van een spreekbeurt over pinguïns.
Woordcategorie: (facultatief)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen be-woorden gevolgd door een klinker correct en vloeiend lezen.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 11-15):

- Leg de teambakjes met de nieuwe teamlijsten* klaar.
- Zet het digibordschema ‘Sofie en de pinguïns’ les 11 - 15* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar (‘betekenisvolle zinnen’, les 13).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 14).
- Leg het kopieerblad schrijfo opdracht* klaar (‘opzet spreekbeurt’, les 15).

Facultatief:

- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 14).
- Print het kopieerblad ‘Vloeiend lezen’* (les 14).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les   Woorden van de week

- 11. het bedrijf
- 11. de bank
- 11. beroven
- 11. de reclame

- 12. schilderen
- 12. de collega
- 12. de richel
- 12. wiebelen
- 13. de composthoop
- 13. het zendertje
- 13. het gips
- 13. de sticker

Blz.   Betekenis

- 72   *Groep mensen die iets maken of doen om geld te verdienen.*
- 75   *Een gebouw waar je geldzaken kunt regelen.*
- 75   *Iets stelen van.*
- 76   *Aanprijzen van een artikel, met als doel dat de klanten het gaan kopen.*

- 80   *Verven.*
- 80   *Iemand die bij dezelfde baas werkt als jij.*
- 82   *Smalle rand die uitsteekt.*
- 86   *Heen en weer gaan, wippen, bijvoorbeeld op je stoel.*
- 91   *Hoop verrotte plantenresten.*
- 97   *Apparaatje dat signalen uitzendt.*
- 98   *Een wit poeder dat hard wordt als er water bij komt.*
- 100   *Plaatje met een achterkant die kleeft.*

Les 11

**Samenwerk
vaardigheid:**

- Door de teams te bepalen.

Lesdoel:

- De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

Materialen:

- 'Sofie en de pinguïns', blz. 71 t/m 77
- werkschrift, les 11
- spiekbrief 'voorspellen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Vooruitblik. "Vandaag gaan we verder lezen in het boek 'Sofie en de pinguïns' van Edward van de Vendel. Maar eerst kiezen we weer een samenwerkvaardigheid voor deze week. Overleg in je team aan welke vaardigheid jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op je teamlijst. Kijk maar eens op de poster 'Hoe werken we samen'."

Lees eventueel de vaardigheden en het bijbehorende gedrag voor. Geef de leerlingen tijd om te overleggen en antwoord te geven.

"We gaan deze week hier (*noem de samenwerkvaardigheid*) vooral op letten. We gaan vandaag voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan en we gaan woorden verhelderen. Maar eerst gaan we kijken naar de woorden van de week."

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

**tijd
klaar**

1. Lees alle woorden van de week voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. De leerlingen schrijven de woorden van de week in het werkschrift in de woordenlijst.

10 minuten

klaaropdracht les 11

**GH
→
///**

3. Woorden van de week. "Bespreek met je team wat je weet van de eerste vier woorden. Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Bespreek (één van) de woorden en denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over (één van) de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer samenwerking met punten.**

"De rest van de week is jullie opdracht om van elk woord een betekenisvolle zin onder de woorden op te schrijven in het werkschrift. Dit kun je doen als je klaar bent met lezen. In de laatste les van deze week gaan we de woordenlijst inleveren. Zorg ervoor dat iedereen deze lijst af heeft, want jullie kunnen hier punten mee verdienen."

4. Modeling. Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

1. Uitleg. "De titel van het vorige hoofdstuk was 'Pizzapinguïns'. De vijanden reageren op wat Donny heeft gevonden op het internet. Ook komt oma langs en dan moet Sofie ineens huilen. Oma vertelt dat mama snel thuis komt, maar nu nog even niet."

2. Opdracht. "Het volgende hoofdstuk heet 'Macaroni zonder pinguïns'. Dat is een gekke titel! Pak je spiekbrief 'voorspellen' erbij en denk na wat jij denkt wat er gaat gebeuren en denk ook na over de aanwijzingen in de tekst die je de vorige keer hebt gelezen. Een aanwijzing is een hint voor de lezer. De schrijver verklapt dan al een beetje wat er gaat gebeuren. Dit kan ook

DDU	<p>door middel van een afbeelding. Soms geeft de schrijver een valse aanwijzing, dan zet hij of zij je expres op het verkeerde spoor. Dat doet de schrijver soms om je te verrassen. Denk na over welke aanwijzingen jij de vorige keer hebt gelezen, die je kunt gebruiken voor je voorspelling. Kijk ook naar de plaatjes van het hoofdstuk dat je straks gaat lezen. Wat zal er gaan gebeuren in het volgende hoofdstuk en waarom denk je dat?" DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt. "We gaan lezen of jullie voorspellingen uitkomen."</p> <p>3. Zelfstandig lezen: bladzijde 71 t/m 77.</p>
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	duolezen: <u>bladzijde 75 en 76</u>
GH	4. Groep. "Is je voorspelling uitgekomen? Een voorspelling komt niet altijd uit, omdat de schrijver ons ook wel eens op het verkeerde been zet. Het gaat er vooral om dat je een aanwijzing kunt vinden."
tijd	<u>10 minuten</u>
///	Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.
AFRONDING	
Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.	
GH	<p>1. Woorden van de week. "We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de eerste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de dag. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."</p> <p>Geef elk team een woord van de dag (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.</p>
///	Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.
facultatief	Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkvaardigheid - woorden van de week - lezen en voorspellen - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en voorspellen
tip	Speel een Braingame naar keuze

Les 12

Samenwerk - Door de teams te bepalen.

vaardigheid:

Lesdoel: - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

Materialen: - 'Sofie en de pinguïns', blz. 78 t/m 85

- werkschrift, les 12

- spiekbrieven 'voorspellen'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK/SAMENWERKVAARDIGHEID

terugblik - samenwerkvaardigheid

- woorden van de week

- lezen voorspellen

vooruitblik - woorden van de week

- lezen en voorspellen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH

→

///

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. Woorden van de week. "Elke dag helpen we elkaar om woorden te verhelderen. Vandaag gaan we kijken naar de woorden 5 t/m 8. Deze woorden staan in de tekst van vandaag. Wat weten we al van de woorden? Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Bespreek (één van) de woorden 5 t/m 8 en denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over (één van) de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer een goede samenwerking met punten.**

"We weten nu al meer over de vier woorden van vandaag. Deze woorden komen in de tekst voor die we straks gaan lezen. De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

3. Modeling. Als meerdere leerlingen de vraag naar betekenis niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

4. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

1. Uitleg. "Oma is gekomen om bij Sofie te zijn. Er gebeuren twee mooie dingen. Sofie mag morgen met opa naar de dierentuin en ze krijgt een enorme sticker van haar vader."

2. Opdracht. "Het volgende hoofdstuk heet 'Geheimen op maandagmorgen'. Pak je spiekbrieven 'voorspellen' erbij en denk na wat jij denkt wat er gaat gebeuren en denk ook na over de aanwijzingen in de tekst. Een aanwijzing is een hint voor de lezer. De schrijver verklapt dan al een beetje wat er gaat gebeuren. Soms geeft de schrijver een valse aanwijzing, dan zet hij of zij je expres op het verkeerde spoor. Dat doet de schrijver soms om je te verrassen. Als je een aanwijzing leest plak je een memo op dat woord. Na het lezen van de tekst vergelijk je de memo's met je maatje. Voorspel voordat we gaan lezen wat de geheimen zijn."

DDU

DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje.

Geef een leerling de beurt. “We gaan lezen of je voorspelling is uitgekomen. Plak tijdens het lezen memo’s op aanwijzingen die jou vertellen wat de geheimen op maandagmorgen zijn.”

3. Zelfstandig lezen: bladzijde 78 t/m 85 en memo’s plakken op aanwijzingen.

tijd 10 minuten
klaar woordenlijst

4. Maatjeswerk: memo’s vergelijken.

tijd 10 minuten
klaar duolezen: bladzijde 82 en 83
GH

5. Groep. “Is je voorspelling uitgekomen? Een voorspelling komt niet altijd uit, omdat de schrijver ons ook wel eens op het verkeerde been zet. Het gaat er vooral om dat je een aanwijzing kunt vinden.”

tijd 10 minuten
/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Woorden van de week. “We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de middelste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de dag. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH **Geef elk team een woord van de dag (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.**

/// **Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**

facultatief **Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 15).**

terugblik

- woorden van de week
- lezen en voorspellen
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

voorblik

- woorden van de week (kopieerblad ‘betekenisvolle zinnen’)
- lezen en voorspellen

Les 13

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.
- Materialen:**
- 'Sofie en de pinguïns', blz. 86 t/m 97
  - werkschrift, les 13
  - spiekbrief 'voorspellen'
  - kopieerblad 'betekenisvolle zinnen'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik** - woorden van de week
- lezen en voorspellen
- vooruitblik** - woorden van de week (kopieerblad 'betekenisvolle zinnen')
- lezen en voorspellen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- GH**
- ///
1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en lees ze daarna nog eens in koor.
  2. **Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer samenwerking met punten.**
  3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.
  4. **Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

- DDU**
1. **Uitleg.** "De vorige keer hebben jullie gelezen over het geheim van Donny en het geheim van opa. Wie weet nog wat de geheimen zijn?" **DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.** "Donny sliep ineens bij Sofie thuis en was veel later thuis dan anders. Opa is al tien jaar niet meer in de dierentuin geweest, terwijl hij er een tijd heeft gewerkt."
  2. **Opdracht.** "Het hoofdstuk op bladzijde 89 heet 'Waarom opa wegging bij de dierentuin.' Pak je spiekbrief 'voorspellen' erbij en denk na wat jij denkt over waarom opa daar wegging. Denk ook na over de aanwijzingen in de tekst. Een aanwijzing is een hint voor de lezer. De schrijver verklapt dan al een beetje wat er gaat gebeuren. Als je een aanwijzing leest plak je een memo op dat woord. Na het lezen van de tekst vergelijk je de memo's met je maatje. Voorspel voordat we gaan lezen waarom opa weg is gegaan bij de dierentuin." **DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.** "We gaan lezen of je voorspelling is uitgekomen. Plak tijdens het lezen memo's op aanwijzingen die jou vertellen waarom opa is weggegaan. Let er ook op of je aanwijzingen leest voor het geheim van Donny."

tijd	3. Zelfstandig lezen: bladzijde 86 t/m 97 en memo's plakken op aanwijzingen.
klaar	<u>10 minuten</u> woordenlijst
tijd	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken.
klaar	<u>10 minuten</u> duolezen: <u>bladzijde 87 en 88</u>
GH	5. Groep. "Is je voorspelling uitgekomen? Een voorspelling komt niet altijd uit, omdat de schrijver ons ook wel eens op het verkeerde been zet. Het gaat er vooral om dat je een aanwijzing kunt vinden. Heb je ook aanwijzingen gevonden voor het geheim van Donny?"
tip	<i>Het geheim van Donny komt uit op blz. 135 van het boek.</i>
tijd	<u>10 minuten</u>
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen

facultatief	1. Woorden van de week. "Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met betekenisvolle zinnen." Geef tijd voor het maken van het werkblad. "Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben." Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij de zin.
///	Laat de leerlingen per zin steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen. Geef punten.
facultatief	Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en voorspellen - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding schrijfpodricht
	facultatief <ul style="list-style-type: none"> - boekenclub: "Wie gaat lezen?" - logboekje: "De volgende keer meenemen naar school!" - woordrijtjes

Les 14

Samenwerk vaardigheid:	- Door de teams te bepalen.	
Lesdoel:	- De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.	
Materialen:	<ul style="list-style-type: none"> - 'Sofie en de pinguïns', blz. 97 t/m 102 - toetsboekje, toets week 3 - ABCD blad met wasknijper per leerling 	Facultatief: <ul style="list-style-type: none"> - Tips en Tops - logboekje - werkschrift, les 14 - kopieerblad 'vloeiend lezen' - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week (kopieerblad 'betekenisvolle zinnen') - lezen en voorspellen
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding schrijfpodracht - logboekjes & boekenclub (facultatief) - woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

	1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.
tijd	<u>5 minuten</u>

TOETS

	1. Zet de leerlingen in toetsopstelling. 2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag. 3. Zelfstandig lezen: blz. 97 t/m 102 en de vragen maken.
tijd	<u>30 minuten</u>
klaar	woordenlijst afmaken, klaaropdrachten afmaken, woordrijtjes oefenen
	4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." <i>Oefen dit eventueel.</i> Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.
tijd	<u>10 minuten</u>
→	Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

	1. Logboekje. "Vandaag ga je samen met je team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt."
tijd	<u>10 minuten</u>

tip	<i>Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.</i>
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
tip	<i>Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor de volgende keer.</i>
	2. Opdracht. “De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn thuisleesboek gaat voorlezen. We hebben ook afgesproken dat je eerst aan je teamleden gaat vertellen waar je boek overgaat. Dan snappen zij het verhaal dat je straks gaat voorlezen beter. Deze Top staat ook op de nieuwe lijst van Tips en Tops. Dus voordat je leest ga je eerst even kort vertellen waar je boek over gaat en daarna begin je met lezen. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou.”
tijd	<u>10 minuten</u>
	3. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in. “Vertel nu aan elkaar waarom je een Tip of een Top gegeven hebt en leg goed uit waarom.”
tijd	<u>10 minuten</u>
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
	4. Voorlezen. Wie wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan Tops geven.

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → BE- WOORDEN GEVOLGD DOOR EEN KLINKER

Doel: De leerlingen kunnen be- woorden gevolgd door een klinker correct en vloeiend lezen.

DDU	1. Uitleg. “Elke week lezen we ook woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Vandaag oefenen we met be- woorden gevolgd door een klinker. Bijvoorbeeld ‘beantwoorden’. Je ziet beantwoorden (uitspreken als be-antwoorden) Je spreekt eerst ‘be’- uit en dan ‘antwoorden’. ‘beantwoorden’. Hoe spreek je het volgende woord uit?” Schrijf op het bord: beoefenen. DDU. “Inderdaad, be-oefenen.”
	2. Lees de woorden van les 14 in het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.
	3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.
tip	<i>Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.</i>
→	Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen (kopieerblad vloeiend lezen).

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een opzet maken voor het geven van een spreekbeurt over pinguïns.

DDU	1. Uitleg. “Sofie gaat boeken halen voor haar spreekbeurt over pinguïns. Dat is handig want als je een spreekbeurt houdt, moet je veel over het onderwerp weten. Wij weten door de informatieblokjes in het verhaal over Sofie al best veel over de pinguïns. Ik denk dat we Sofie al goed kunnen helpen bij het maken van haar spreekbeurt. Aan het begin van een spreekbeurt vertel je altijd een inleiding. Wat zou je allemaal kunnen vertellen aan het begin van je spreekbeurt?” DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.
	2. Opdracht. “Aan het begin van een spreekbeurt vertel je altijd waarom je dat onderwerp gekozen hebt. Van Sofie kunnen we dit weten, het staat in het boek. Ook vertel je kort welke onderwerpen je in je spreekbeurt wilt behandelen. Sofie besluit drie onderwerpen over de pinguïn te kiezen, want ze heeft maar tien minuten voor haar spreekbeurt. Vandaag kun je alvast drie onderwerpen van de pinguïn uitkiezen. Ook ga je alvast nadenken over een knallende afsluiting van de spreekbeurt.”

AFRONDING

facultatief	1. Woorden van de week. Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 15).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding schrijfopdracht - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

facultatief

- boekenclub: "Wie leest de volgende keer?" **Zet de namen op het bord.**
- logboekjes: "Deze nemen jullie mee naar huis."
- woordrijtjes

vooruitblik

- schrijfpdracht
- team van de week

tip**Speel een Brain Game**

Les 15

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen een inleiding schrijven voor het geven van een spreekbeurt.
- Materialen:** - 'Sofie en de pinguïns', blz. 103 t/m 107
- werkschrift, les 15
- kopieerblad les 15 'opzet spreekbeurt'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik** - toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- logboekje & boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)
- vooruitblik** - woorden van de week
- schrijfpdracht
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

- facultatief** *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*
1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.
  2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.
- tijd** 5 minuten
- GH** 3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.
- ///** Geven van een teamantwoord: punten.

SCHRIJFPDRACHT: OPZET VAN EEN SPREEKBEURT

Doel: De leerlingen kunnen een opzet maken voor het geven van een spreekbeurt over pinguïns.

1. **Zelfstandig lezen.** Lees blz. 103 t/m 107 en bekijk samen de strip op blz. 105.
  2. **Uitleg.** "De vorige keer heb ik de instructie gegeven over de schrijfpdracht van vandaag. Wij gaan Sofie vandaag helpen met het schrijven van een opzet voor een spreekbeurt. Pak de afvinklijst in je werkschrift van les 15 erbij. Sofie weet natuurlijk al wat haar onderwerp wordt: de pinguïns. Aan het begin van een spreekbeurt vertel je altijd waarom je dat onderwerp gekozen hebt. Wij weten dat Sofie helemaal verliefd is op pinguïns en dat ze naar de dierentuin geweest en dat ze vroeger 'Baby Pinguïn' genoemd werd. Dit gaat Sofie vast vertellen als ze eens spreekbeurt houdt. Daarna moet Sofie iets vertellen over de pinguïn. Als het goed is hebben jullie drie onderwerpen gekozen van de pinguïn."
  3. **Opdracht.** "Schrijf de inleiding voor de spreekbeurt. Je schrijft het onderwerp op, waarom Sofie voor dit onderwerp gekozen heeft en je schrijft drie onderwerpen over pinguïns op waar Sofie iets over wil vertellen. Schrijf deze op de kladversie van les 15 in het werkschrift."
- tijd** 20 minuten
- klaar** tekening erbij maken
4. **Maatje/netversie.** "Bespreek elkaars kladversie en gebruik hiervoor de afvinklijst. Schrijf de inleiding daarna in het net over op het kopieerblad. Als je klaar bent kun je alvast nadenken over een knallende afsluiting van de spreekbeurt."
- tijd** 30 minuten

	5. Presentatie van de opdracht. “Een aantal van jullie gaan de opzet van de spreekbeurt presenteren aan de groep. Bedenk hoe je dat gaat doen en zorg ervoor dat je antwoord kan geven op vragen van de groep.”
tijd	<u>10 minuten</u>
	6. Laat een aantal leerlingen de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen en laat de groep Tops geven.
tijd	<u>15 minuten</u>
	7. Bespreken. Besteed aandacht aan de opdracht en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak (“Wat ga je de volgende keer anders/hetzelfde doen?”) voor de volgende keer.
tijd	<u>5 minuten</u>
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
tip	<i>Noteer in de scorelijst weektoetsen in welke mate het de leerling gelukt is om de van te voren bedachte elementen te verwerken in hun spreekbeurtopzet.</i>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

	1. Woorden van de week: schatkist. “In onze schatkist zitten de woordbonnen met betekenisvolle zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar mooie zinnen laten horen.”
///	Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenisvolle zin goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.
	2. Woorden van de week: woordenlijst. “Vandaag levert iedereen de woordenlijst in. Deze wordt nagekeken en bij de volgende les besproken.”
tip	<i>Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de woorden juist gespeld heeft, de juiste bladzijden genoteerd heeft en een goede betekenisvolle zin heeft gemaakt. Gebruik deze informatie om in de volgende lessen de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijk naamwoorden).</i>
	3. Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. “Tel het aantal punten dat je vandaag hebt verdiend en overleg met elkaar waarom ik jullie die punten heb gegeven. Tel vervolgens het totaal aantal punten bij elkaar op.” Wie is het team van de week?
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - samenwerkingvaardigheid - schrijfo opdracht - team van de week
voorblick	- een nieuw boek
N.B.	<i>Het boek ‘Sofie en de pinguïns’ wordt niet uitgelezen. Het boek kan de komende lessen worden ingezet als klaaropdracht.</i>

Antwoorden kopieerbladen

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 3	Welk woord van de week past het best in de wolk?
Antwoord	<ol style="list-style-type: none"> 1. de paracetamol 2. de hersenschudding 3. ondersteboven 4. de crimineel 5. de tijd rekken 6. de ademhaling 7. inmiddels 8. de breuk 9. het plafond 10. de kandidaat 11. de spray 12. de strook

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 8	Welk woord van de week past het best bij het raadsel?
Antwoord	<ol style="list-style-type: none"> 1. de ober 2. de hersens 3. het speculaas 4. de beweging 5. de Zuidpool 6. de videotheek 7. de anti-slip laag 8. toeval 9. de eigenschap 10. indrukwekkend 11. de optocht 12. tegenhouden

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 13	Welk woord van de week past het best bij de zin?
Antwoord	<ol style="list-style-type: none"> 1. sticker 2. bedrijf 3. composthoop 4. wiebelen 5. richel 6. bank 7. beroven 8. reclame 9. zendertje 10. schilderen 11. gips 12. collega

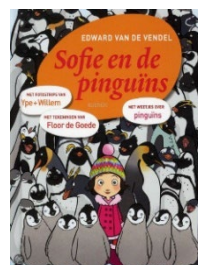

Antwoorden toetsen

ANTWOORDEN TOETS LES 4

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3	20	100
	4	40	
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	C	
	2	A	
	3	D	
	4	De Franse tweeling Sophie en Magaly zong voor het eerst 'Papa Pinguïn'.	40
		De Franse tweeling/Sophie en Magaly zong/zongen 'Papa Pinguïn'.	30
		Ze zongen 'Papa Pinguïn'.	20
WS	5	A	
	6	C	
	7	A	
	8	A	
	9	Paracetamol helpt tegen pijn.	20
		Dat helpt tegen pijn.	15
		Tegen pijn.	10

ANTWOORDEN TOETS LES 9

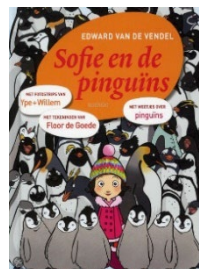
	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3	20	100
	4	40	
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	D	
	2	B	
	3	D	
	4	Sofie heeft dubbel pech omdat ze haar arm in het gips heeft en overal koorts. Omdat ze haar arm in het gips heeft en overal koorts. Ze heeft haar arm in het gips en overal koorts. <i>Beoordelen naar eigen inzicht leerkracht. Woorden als 'griep' en 'gebroken arm' mogen ook goedgekeurd worden.</i>	40 30 20
WS	5	D	
	6	B	
	7	A	
	8	A	
	9	Een ober werkt in een restaurant. In een restaurant. Restaurant.	20 15 10

ANTWOORDEN TOETS LES 14

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3	20	100
	4	40	
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

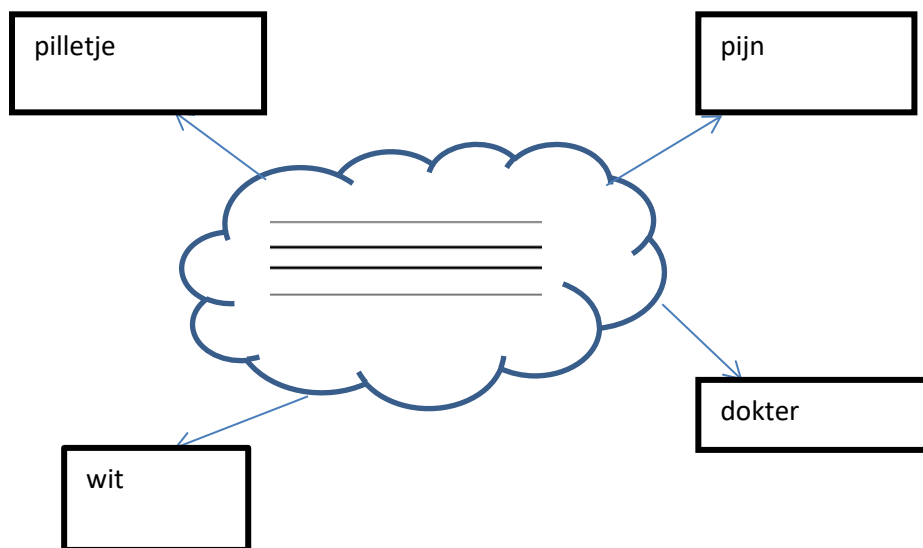
BL	1	C	
	2	B	
	3	B	
	4	Het witte zwartvoetje dat in een Engelse dierentuin werd geboren heette Sneeuwkllokje.	40
		Het witte zwartvoetje heette Sneeuwkllokje.	30
		Sneeuwkllokje	20
WS	5	A	
	6	D	
	7	A	
	8	D	
	9	Ik zie reclame op/in de televisie/radio/folder/winkel.	20
		Op de televisie/radio. In de folder/winkel.	15
		Televisie/radio/folder/winkel	10

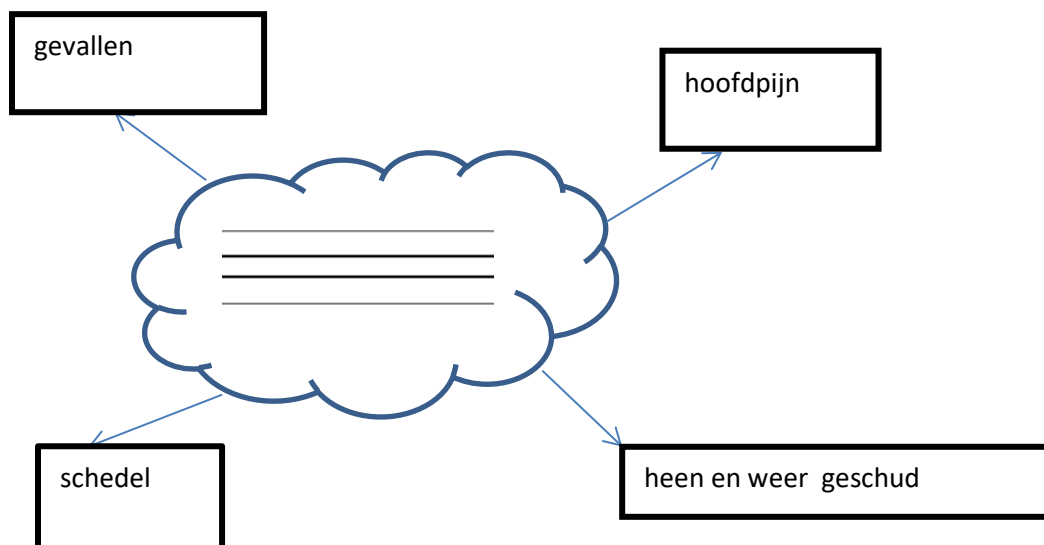
Kopieerbladen

Kopieerblad les 3

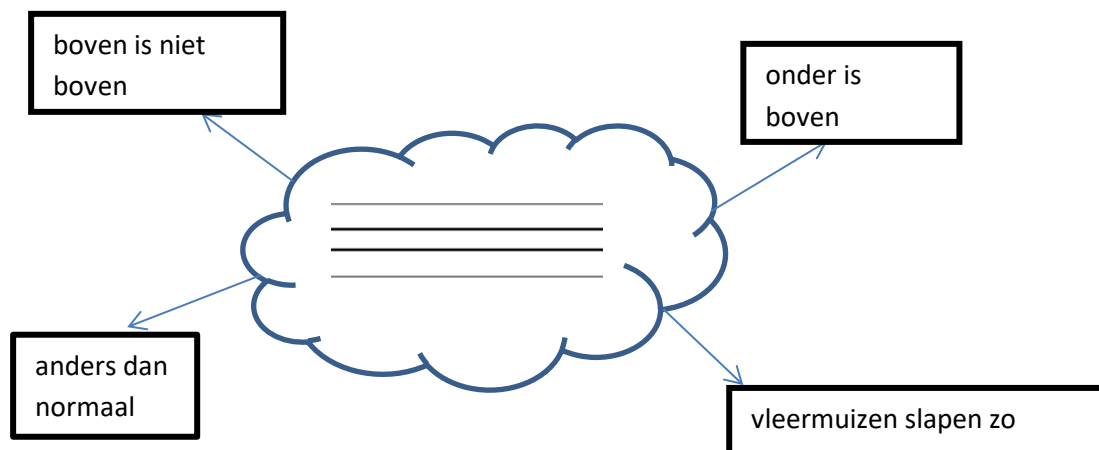
1. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

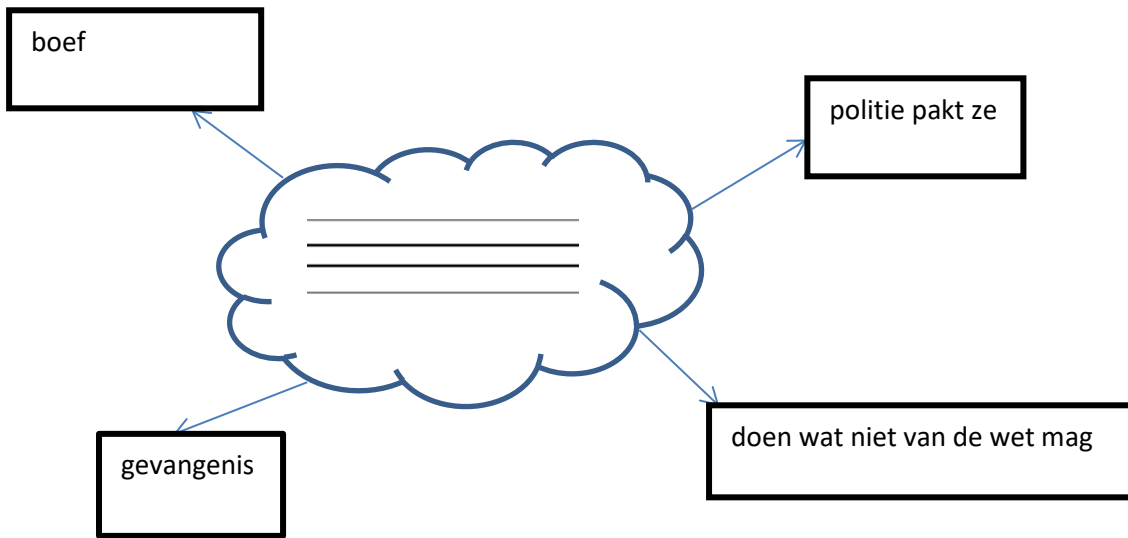
2. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

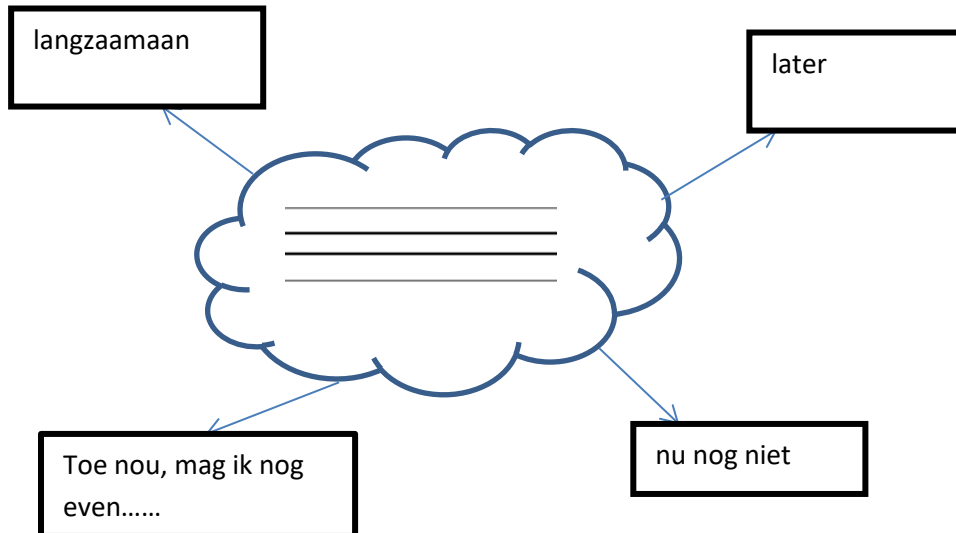
3. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

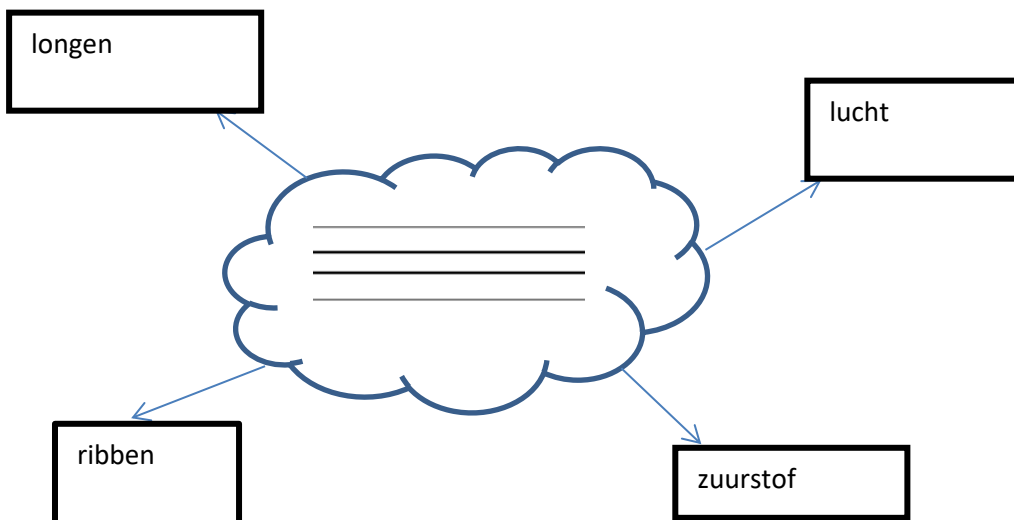
4. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

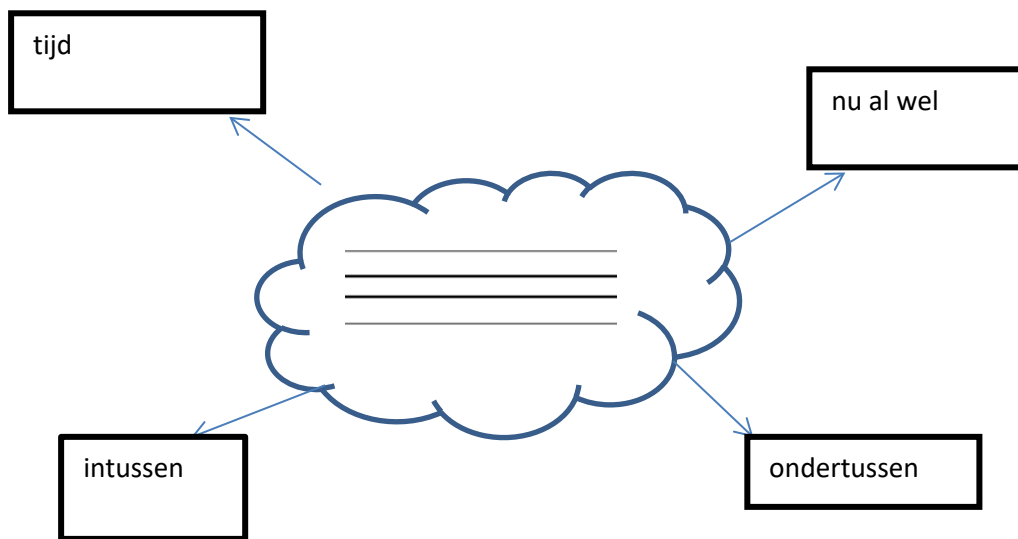
5. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

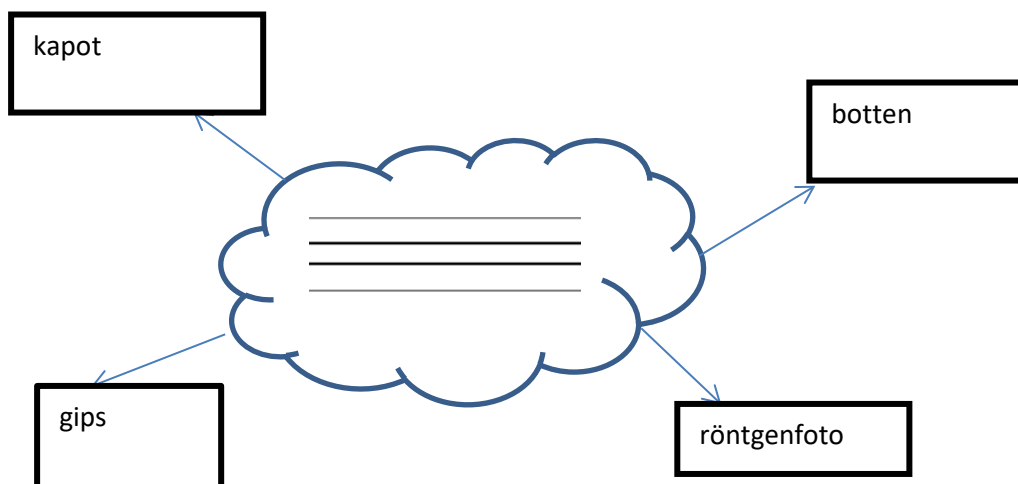
6. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

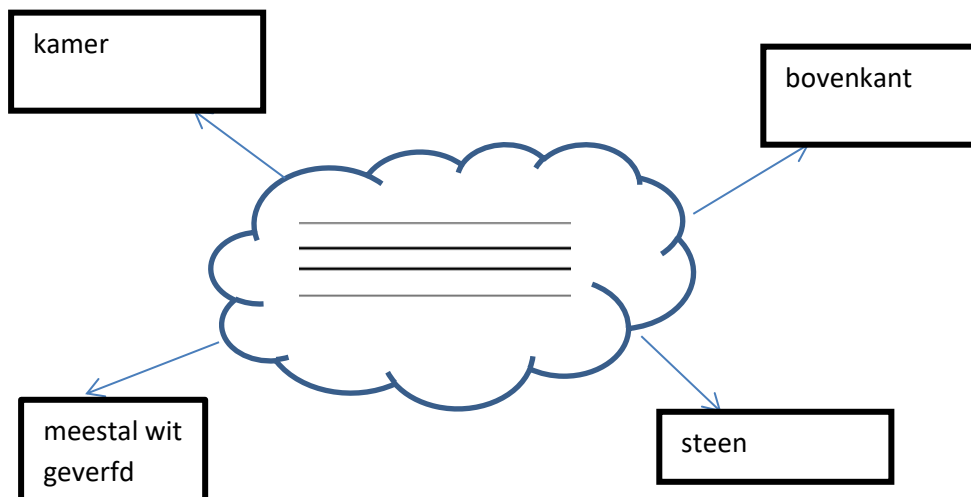
7. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

8. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

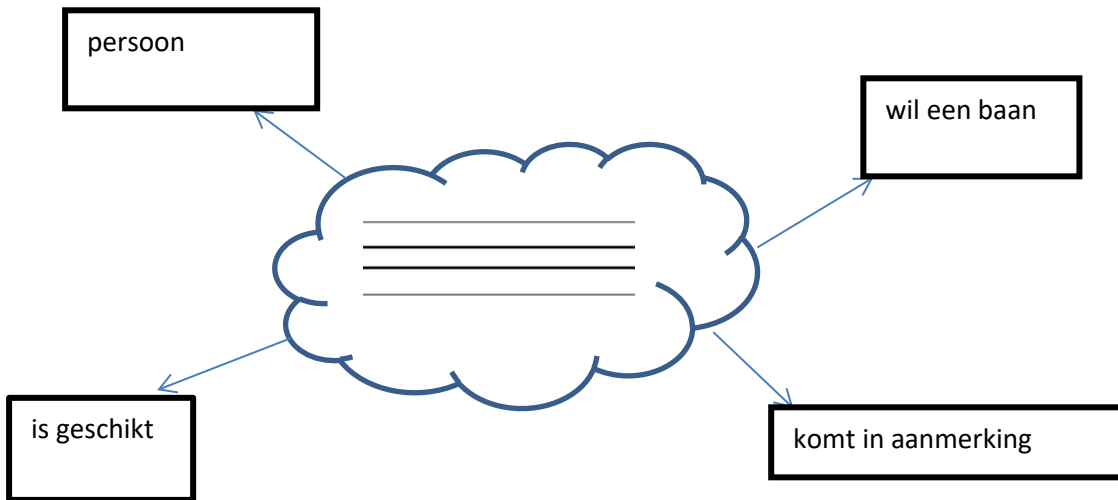

9. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

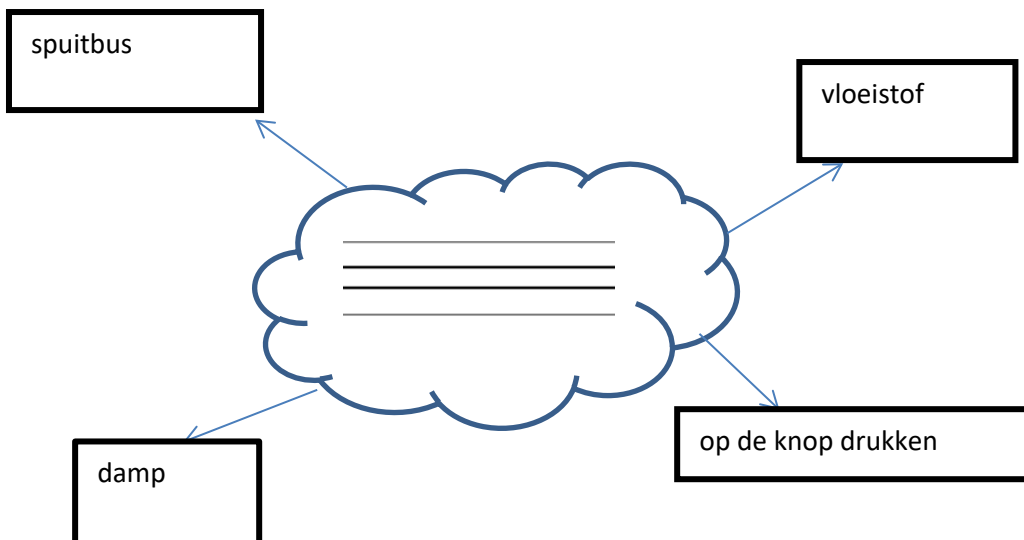

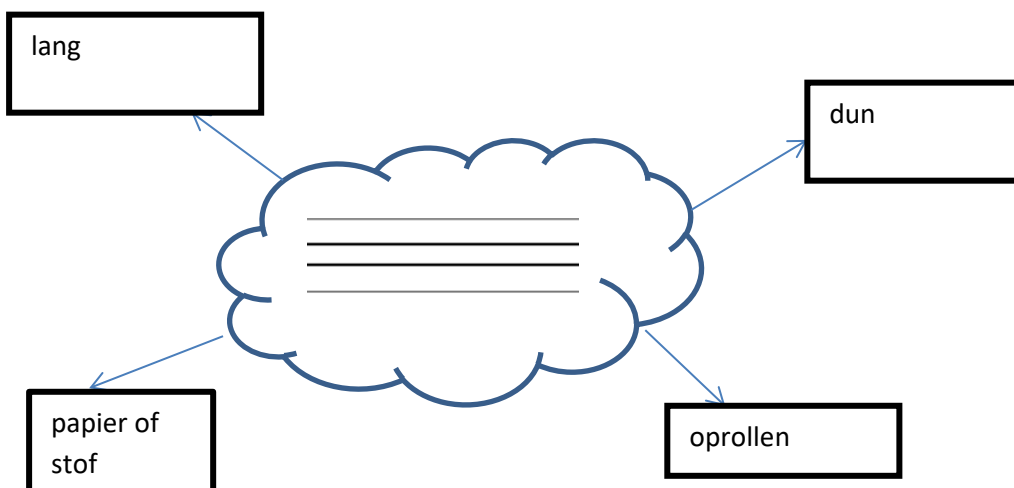
10. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

11. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

12. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

Kopieerblad les 8

Welk woord van de week past **het best** bij de raadsel?

1. Deze meneer roep ik als ik een glaasje champagne wil bestellen.	
2. Ik kan niet meer denken. Dit deel van mijn hoofd is daar te moe voor.	
3. Met Sinterklaas eten we dit altijd bij de chocolademelk.	
4. Jij bent veel te dik en te stijf! Dit is wat jij nodig hebt!	
5. De koudste plek op aarde (en volgens de keizerpinguïn de mooiste!).	
6. Ik haal daar mijn dvd'tjes en breng ze ook weer terug, want ik huur ze.	
7. Op de trap zit zo'n laagje, zodat je niet van de trap glijdt.	
8. We hadden niet met elkaar afgesproken, maar kwamen elkaar in Italië tegen. Dat is een.....!	
9. Zo noem je iets wat bij iemand hoort. Bij mij hoort dat ik de knapste van deze klas ben.	
10. In de vakantie zag ik voor het eerst hoge bergen. Dat vond ik erg	
11. Tijdens carnaval kan je hier uren naar kijken. Zo gaan de versierde karren door de straten.	
12. Dit mag hij echt niet doen, je moet hem	

[illegible][illegible]

Kopieerblad les 13

Welk woord van de week past **het best** bij de betekenisvolle zinnen?

1. Ik plak een ..... van een puppy in mijn schrijfschrift.	
2. Mijn vader werkt bij Milka, dat is een ..... waar ze chocola maken.	
3. Een hoop verrotte plantenresten noem je een	
4. Zit niet zo te ..... op je stoel. Straks val je achterover.	
5. Pas op dat je niet van die ..... valt. Het is een heel smal randje.	
6. Sander krijgt geld van de ..... om een nieuw huis te kopen.	
7. De dief zit in de gevangenis voor het ..... van een oude vrouw.	
8. Domino lijkt me een leuk spel. Ik heb daar een ..... van op de televisie gezien.	
9. Een apparaatje dat signalen uitzendt noem je een	
10. Ik denk dat ik die muur in een blauwe kleur ga	
11. Joost heeft zijn arm in het ..... Hij heeft zijn arm gebroken met korfbal.	
12. Marjan is mijn favoriete ..... op het werk. Ik kan goed met haar samenwerken.	

Onderwerp:

Waarom:

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Informatie:

---

1. _____
_____
_____
_____
_____
2. _____
_____
_____
_____
_____
3. _____
_____
_____
_____

Afsluiting:

[illegible]

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
